

Finansdepartementet

Oslo, 29.06.2015

Vår ref.
59141/HS24

Deres ref.
15/906 - KSj

Høring – NOU 2015:5 Pensjonslovene og folketrygdreformen IV

Vi viser til høringsbrev fra Finansdepartementet av 30. 04.2015 der vi er invitert til å komme med merknader.

Bakgrunn

Utredningen er et svar på et mandat fra Finansdepartementet der Banklovkommisjonen ble bedt om å utrede om det var mulig og eventuelt ønskelig å etablere en form for ytelsesbasert kollektiv alderspensjon for privat sektor som er tilpasset ny folketrygd.

Etter Spekters syn hadde det ikke vært nødvendig å gjennomføre en slik grundig utredning som nå er fremlagt. En vurdering av situasjonen på det tidspunkt mandatet ble gitt, kunne vært tilstrekkelig til å konkludere med at det ikke var ønskelig å etablere et helt nytt produkt i tillegg til de man allerede hadde. Det var den gang på trappene en ny hybrid modell for alderspensjon som er et forsikret produkt tilpasset pensjonsreformen og ny folketrygd. I tillegg var innskuddspensjon et godt etablert produkt i markedet og ytelsespensjonsproduktet eksisterte fortsatt. Virksomhetene hadde dermed tilstrekkelig valgfrihet med hensyn til alderspensjonsprodukter, det være seg et spareprodukt eller et forsikret produkt. Mange virksomheter sto foran en utfasing av eksisterende ytelsespensjonsordninger, og bildet var for mange allerede komplisert med tre parallelle produkter som hadde hver sine kjennetegn.

Siden den gang har mange virksomheter gått over fra ytelsespensjon til innskuddspensjon som de sammen med sine ansatte har funnet å være en god erstatning. Det er få virksomheter som har gått over på en hybrid pensjonsløsning, og det er i dag mer enn sannsynlig at et eventuelt nytt ytelsesprodukt verken vil bli etterspurt av virksomheter eller etablert av leverandører.

Banklovkommisjonen har likevel foretatt en grundig utredning av om det i det hele tatt er mulig å konstruere et ytelsesprodukt basert på kjennetegnene i ny folketrygd, herunder alleårsopptjening, levealdersjustering og nøytralt uttak. Denne tekniske delen av utredningen skal danne grunnlag for å konkludere om det er mulig og ønskelig å etablere et slikt produkt.

Resultatet av utredningen

Resultatet er etter vårt skjønn blitt en slags ny hybrid som ligger mellom eksisterende hybrid etter tjenstepensjonsloven og ytelsespensjonen etter foretakspensjonsloven. Premieberegningen tar hensyn til det nye dynamiske dødelighetsgrunnlaget i K2013, og skjer på en måte som nærmest er motsatt av i dagens ytelsesmodell ved at arbeidstakerne nå i tråd med pensjonsreformen skal bære risikoen for levealdersutviklingen. Opptjening til alderspensjon innenfor et slikt produkt skal, hvis maksimalrammene legges til grunn, kunne gi en samlet alderspensjon på om lag 66 % av lønnen. Dette forutsetter imidlertid at arbeidstakeren jobber i en virksomhet som har dette pensjonsproduktet i minimum 40 år. Og ved enden av karrieren kan det hende at de opprinnelige forutsetninger ikke har slått til og at arbeidstakeren må fortsette i arbeid enda en stund for å få den forventede pensjonsytelsen.

Utfordrer arbeidslinjen

Det er svært lite tenkelig at en forutsetning om å jobbe i samme virksomhet i 40 år kan bli oppfylt. Slike lange karrierer er allerede i våre dager ganske uvanlig. Med den omstillingstakten vi kan vente framover, vil vi tvert imot vente at de aller fleste vil bytte jobb mange ganger i løpet av sitt yrkesaktive liv. En slik mobilitet er både nødvendig og ønskelig da individuell omstillingsevne kan bidra til at den enkelte står lenger i arbeid ved å velge jobber som er tilpasset arbeidsevnen og livssituasjonen til enhver tid. Pensjonsopptjeningen vil dermed bli summen av pensjonsopptjening fra mange arbeidsgivere. For den enkelte vil det utvilsomt være en fordel om den samlede pensjonsopptjeningen består av opptjening fra likeartede ordninger der det er enkelt å få oversikt over den samlede verdien av opptjeningen. Denne bør videre enkelt kunne sees i sammenheng med opptjente pensjonsrettigheter i folketrygden.

Det er slått fast at pensjonsreformen virker der den er gjennomført. Yrkesaktiviteten blant arbeidstakere over 62 år er økende. Styrken i den nye folketrygden basert på opptjening av en pensjonsbeholdning er at det er et pedagogisk sett enkelt system. Arbeidstakerne kan ta individuelle beslutninger om å fortsette opptjening, starte uttak etc på grunnlag av et konsistent og oversiktlig grunnlag. Mange fortsetter i arbeid i uendret stillingsandel samtidig med at de starter pensjonsuttak. Etter Spekters syn må man unngå at det etableres pensjonsordninger som undergraver incentivvirkningene i pensjonsreformen.

Banklovkommisjonen har konkludert med at det er *teknisk* mulig å etablere en ny ytelsesordning tilpasset ny folketrygd. Etter vårt syn er det imidlertid ikke mulig uten å samtidig komplisere virksomhetenes og de ansattes pensjonsbeslutninger vesentlig. Det er heller ikke mulig uten å risikere å undergrave arbeidslinjeincentivene i pensjonsreformen.

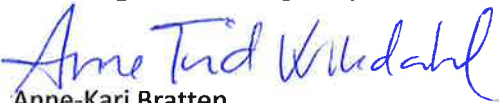
Utredningen viser at det er store betenkeligheter med å etablere et slikt produkt, og det fremgår av de mange merknadene i utredningen at det kun er et mindretall i kommisjonen som mener at det er ønskelig å gå videre med dette.

Spekter mener at utredningen har vist at det, vesentlige hensyn lagt til grunn, verken er ønskelig eller mulig å etablere et nytt ytelsesprodukt.

Vi vil avslutningsvis bemerke at foretakspensjonslovens ytelsesprodukt fremdeles ikke er tilpasset pensjonsreformen. Banklovkommisjonen har tidligere foreslått en avvikling av dette produktet som en skattefavisert pensjonsordning etter en overgangsperiode på tre år. Vi forutsetter at departementet følger opp dette.

Med vennlig hilsen

Arbeidsgiverforeningen Spekter

Anne-Kari Bratten
Administrerende direktør